

Sosiaalihuoltolain ja vammaispalvelulain mukaisen kuljetuspalvelun (liikkumista tukevien palveluiden) myöntämisperusteet Pohjois-Savon hyvinvointialueella 1.1.2023 alkaen

Ahall 14.11.2022 § 315
459/00.01.02.00/2022

Valmistelija: Kati Kantanen, va. perhe- ja vammaispalveluiden toimialajohtaja, puh. 044 740 1951, kati.kantanen@pshyvinvointialue.fi; Mikko Korhonen, va. ikääntyvien palveluiden toimialajohtaja, puh. 044 718 6200, mikko.korhonen@pshyvinvointialue.fi; Reetta Kettunen, vastuuvaimistaja, puh. 040 012 3820, reetta.kettunen@pshyvinvointialue.fi; Seija Kärkkäinen, puh. 040 747 0506, seija.karkkainen1@pshyvinvointialue.fi; Marena Paahto, va. sosiaalihuollosta vastaava viranhaltija puh. 044 750 7040, marena.paahto@pshyvinvointialue.fi

Pohjois-Savon hyvinvointialueen asukkaille voidaan liikkumista tukevia palveluita myöntää sosiaalihuoltolain (1301/2014) ja vammaispalvelulain (380/1987) nojalla. Palvelut järjestetään ensisijaisesti osana yleistä palvelujärjestelmää sosiaalihuoltolain mukaisesti. Näitä ensisijaisen lainsäädännön perusteella myönnettäviä kuljetuspalveluja ja -tukia ovat muun muassa Kelan maksamat korvaukset hoidosta, tutkimuksista ja kuntoutuksesta aiheutuvista matkakustannuksista, koulukuljetukset sekä sosiaalihuoltolain perusteella järjestetyt liikkumista tukevat palvelut. Mikäli sosiaalihuoltolain mukaiset palvelut eivät ole riittäviä ja sopivia, tulee arvioitavaksi vammaispalvelulain mukaisen kuljetuspalvelun tarve.

Sosiaalihuoltolain nojalla myönnettyt palvelut ovat harkinnanvaraisia ja määrärahasidonnaisia. Vammaispalvelulain mukainen kuljetuspalvelu on erityiseen järjestämisvelvollisuuteen kuuluva palvelu, johon vammaisella henkilöllä on subjektiivinen oikeus ja palvelu on järjestettävä määrärahoista riippumatta. Molempien palvelujen myöntäminen perustuu yksilölliseen palvelutarpeen arviointiin.

Sosiaalihuoltolain mukaisia liikkumista tukevia palveluja järjestetään henkilöille, jotka eivät kykene itsenäisesti käyttämään julkisia liikennevälineitä, kutsuhjattua joukkoliikennettä tai palvelulinjoja alentuneen toimintakyvyn, sairauden, vamman tai muun vastaavanlaisen syyn perusteella. Liikkumisen tuki on tarkoitettu jokapäiväiseen elämään kuuluvien asioiden hoitamista varten.

Vammaispalvelulain mukaisen kuljetuspalvelun tavoitteena on edistää vaikeavammaisten henkilöiden tasa-arvoa, toimintamahdollisuuksia, omatoimista suoriutumista ja edellytyksiä elää ja toimia muiden kanssa yhdenvertaisena yhteiskunnan

jäsenenä. Kuljetuspalvelun avulla vaikeavammaiselle henkilölle järjestetään liikkumismahdollisuus kohtuullisin henkilökohtaisin kustannuksin. Kuljetuspalvelu on joukkoliikennettä korvaavaa palvelua vaikeavammaiselle henkilölle.

Sosiaalihuoltolain ja vammaispalvelulain kuljetuspalvelun myöntämisperusteilla mahdollistetaan hyvinvointialueen asukkaiden palvelun perustuminen yhdenmukaisiin menetelmiin yksilölliset tarpeet huomioiden.

Sosiaalihuoltolain mukaiset liikkumista tukevat palvelut

Liikkumista tukevia palveluja järjestetään asiakkaiden yksilöllisten tarpeiden mukaisesti. Tavoitteena on toteuttaa sosiaalihuoltolain tarkoittama hyvinvoinnin edistämisestä ja ylläpitämisestä sekä eriarvoisuuden ja syrjäytymisen torjumisesta ja vähentämisestä. Palvelu tukee osaltaan erityisesti ikääntyneiden henkilöiden suoriutumista ja omatoimisuutta, osallisuutta yhteiskuntaan sekä mahdollistaa kotona asumista.

Liikkumista tukevat palvelut ovat sosiaalihuoltolain mukainen palvelu, jota Pohjois-Savon hyvinvointialue järjestää varattujen määrärahojen puitteissa.

Sosiaalihuoltolain mukaiset liikkumista tukevat palvelut ovat tarkoitettu:

- Ikääntyneille henkilöille, jotka tarvitsevat liikkumisen tukea ikääntymiseen liittyvän toimintakyvyn heikentymisen vuoksi
- Henkilöille, jotka tarvitsevat tukea liikkumiseen, mutta eivät ole oikeutettuja vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain mukaisiin kuljetuspalveluihin.
- Sotainvalideille ja rintamaveteraaneille

Sosiaalihuoltolain mukaisia kuljetuspalvelumatkoja myönnetään palveluliikenteen alueen (Pali) ulkopuolella asuville hakijoille enintään 10 yhdensuuntaista matkaa kuukautta kohti. Matkoja myönnetään enintään 4 yhdensuuntaista matkaa, jos asiakas asuu Pali -liikenteen alueella ja kykenee käyttämään Pali -liikennettä.

Sotainvalideille ja rintamaveteraaneille sosiaalihuoltolain mukaisia kuljetuspalvelumatkoja myönnetään tarpeen mukaan kuukaudessa, sillä heidän sosiaalihuoltolain mukaisten matkojen kustannukset korvaa Valtiokonttori. Rintamaveteraanien ja sotainvalidien palvelujen järjestämisessä noudatetaan Valtiokonttorin antamia ohjeistuksia.

Määrärahasidonnaisuudesta johtuen kuljetuspalvelua myönnettäessä käytetään tulo- ja varallisuusharkintaa. Ensisijaisesti tuki kohdennetaan kotona asumisen tueksi vähävaraisille hakijoille.

Vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelut

Hyvinvointialueen on järjestettävä vammaispalvelulain 8 §:n 2 momentin mukaan vaikeavammaiselle henkilölle kohtuulliset kuljetuspalvelut niihin liittyvine saattajapalveluineen.

Vammaispalveluasetuksen 4-6 §:n mukainen kuljetuspalvelu on tarkoitettu vaikeavammaisille henkilöille, joilla on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa ja jotka eivät voi vammansa tai sairautensa vuoksi käyttää julkisia joukkoliikennevälineitä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia. Kuljetuspalveluina järjestetään jokapäiväiseen elämään kuuluvat kuljetukset, joita ovat työssä käymisestä ja opiskelusta aiheutuvat kuljetukset sekä asioimiseen, yhteiskunnalliseen osallistumiseen ja virkistykseen liittyvät kuljetukset tai muun sellaisen syyn vuoksi tarpeelliset jokapäiväiseen elämään liittyvät kuljetukset. Kuljetuspalveluja niihin liittyvine saattajapalveluineen tulee järjestää vaikeavammaisille henkilöille määrärahoista riippumatta.

Vammaispalvelulain mukaisia palveluja ja tukitoimia järjestetään, jos vammaisen henkilö ei saa riittäviä ja hänelle sopivia palveluja tai tukitoimia muun ensisijaisen lain nojalla. Sosiaalihuoltolain (1301/2014) mukaiset kuljetuspalvelut ovat ensisijaisia suhteessa vammaispalvelulain mukaisiin kuljetuspalveluihin, mikäli ne ovat riittäviä ja asiakkaalle sopivia. Vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelut tulevat kyseeseen silloin, jos ensisijaisilla palveluilla ja tukimuodoilla ei voida poistaa vammasta aiheutunutta tarvetta tai haittaa.

Vammaispalvelulain mukaisia kuljetuspalvelumatkoja myönnetään välttämättömien työhön ja opiskeluun liittyvien matkojen lisäksi vähintään 18 yhdensuuntaista jokapäiväiseen elämään kuuluvaa matkaa kuukaudessa (VpA 6 §). Mikäli vaikeavammaisen henkilön matkojen tarve on 18 matkaa suurempi, on kuljetuspalvelutarpeesta ja matkan tarkoituksesta annettava yksityiskohtainen selvitys. Lisäksi lisämatkojen on liityttävä vammaispalvelulain 8 §:n mukaisesti tavanomaisiin elämäntoimintoihin.

Esityslistan liitteenä:

- Sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalvelujen myöntämisperusteet
- Vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen myöntämisperusteet

Valmistelijan päätösehdotus:

Aluehallitus hyväksyy sosiaalihuoltolain ja vammaispalvelulain mukaiset myöntämisperusteet liitteiden mukaisesti. Myöntämisperusteet tulevat voimaan 1.1.2023.

Sote-integraatiovaikutukset:

Myöntämisperusteet toimivat palveluintegraation perustana, joiden avulla on mahdollista muodostaa asiakkaalle hänen tarvitsemistaan palveluista kokonaisuus.

Esittelijä

hyvinvointialuejohtaja

Päätösehdotus

Aluehallitus päättää hyväksyä sosiaalihuoltolain ja vammaispalvelulain mukaiset myöntämisperusteet liitteiden mukaisesti. Myöntämisperusteet tulevat voimaan 1.1.2023.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.